

Infrastrukturdepartementet

Riksarkivets yttrande över SOU 2021:1, Säker och kostnadseffektiv it-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering

Riksarkivet har tagit del av rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Angående förslag om inskränkning av meddelarfriheten vid utkontraktering vid teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

Riksarkivet tillstyrker utredningens förslag till tillägg i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 44 kap. 5 §

Angående förslag till ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

Riksarkivet välkomnar utredningens förslag till den nya sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kap 10, 2a§, för utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter, dock väcker förslaget vissa frågor.

Avgränsningen av den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde till teknisk bearbetning och lagring innebär i praktiken ingen större skillnad till vad som gäller idag. Fördelen är att det nu blir tydligt uttalat i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) OSL, att myndigheter får utkontraktera den typen av tjänster, vilket är bra. Samtidigt innebär avgränsningen att det blir otydligt om all annan digital hantering av informationen/ uppgifterna vid en utkontraktering omfattas eller inte. Hur ska man exempelvis se på tjänster för själva överföringen av uppgifterna mellan utkontrakterande myndighet och tjänsteleverantören för lagring eller teknisk bearbetning. Osäkerheten kan innebära att en myndighet, trots att det finns stöd för att köpa tjänster för lagring och teknisk bearbetning, ändå avstår från möjligheten eftersom det är oklart vad som gäller för övriga tjänster som krävs för att kunna nyttja tjänsten. Det är en fråga som bör utredas vidare eller tydliggöras.

Införandet av ett krav på en intresseavvägning kan, såsom även utredaren själv skriver, i viss utsträckning förta poängen med en sekretessbrytande bestämmelse. Den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen är skapad för att förenkla processen för nyttjande av tjänster för lagring och teknisk bearbetning. Att samtidigt tillföra en intresseavvägning där myndigheten ska bedöma vilket som har företräde, sekretess eller effektivitet, innebär att det

problem som bestämmelsen ska avhjälpa kvarstår. Avvägningen försvåras också av det faktum att det i en myndighets informationssamlingar finns både offentliga och sekretessbelagda uppgifter blandat som inte sällan täcks av olika sekretessbestämmelser. Eftersom det är svårt att skilja uppgifterna åt kommer avvägningen ske med utgångspunkt från den starkaste sekretessbestämmelsen. Vilket torde innebära att myndigheten avstår att lägga ut it-driften på någon annan tjänsteleverantör. Bedömningen kan bli en annan om det är en annan myndighet som tillhandahåller tjänsten, det är emellertid inte helt säkert.

Angående förbehåll och begreppet enskild i 10 kap. 14 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Rikssarkivet delar utredningens bedömning i avsnitt 10.2 En sekretessbrytande bestämmelse behövs (andra stycket), ”Ett utlämnande med stöd av 10 kap. 14 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (utlämnande med förbehåll) kan i en utkontrakteringssituation ske endast i undantagsfall.” Men Rikssarkivet menar att det finns ett generellt problem med bestämmelsen i 10 kap. 14 §. Se också under rubriken Utlämnande med förbehåll, s. 292 i betänkandet.

Rikssarkivet menar att bestämmelsen i 10 kap. 14 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, om utlämnande med förbehåll, i praktiken, är omöjlig att tillämpa med avseende på juridiska personer. Det är bara fysiska personer som kan dömas till ansvar för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken (1962:700).

Ett beslut om förbehåll innebär att den som förbehållet riktar sig till omfattas av tystnadsplikt med avseende på de uppgifter som hen får ta del av genom förbehållet, eller i vart fall bara får använda dem på det sätt som framgår av förbehållet. Om man bryter mot förbehållet kan man dömas för brott mot tystnadsplikt.

Genom beslutet om förbehåll så kommer alltså den enskilda, som får del av de hemliga uppgifterna att omfattas av tystnadsplikt på samma sätt som den krets som anges i 2 kap. 1 § OSL. Den bestämmelsen tar emellertid enbart sikte på fysiska personer som på något sätt deltar i en myndighets verksamhet eller i verksamheten hos de organ som anges i 2 kap. 3-5 §§ OSL. Bestämmelsen är alltså inte tillämplig för fysiska personer som får del av uppgifter genom att vara anställda hos juridiska personer som har fått del av uppgifterna genom ett beslut om förbehåll.

Det saknas generella bestämmelser om att fysiska personer ska omfattas av förbudet att röja uppgifter som de får del av inom ramen för sin anställning eller sitt uppdrag hos en juridisk person; alltså generella bestämmelser motsvarande den i 4 § lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter. Rikssarkivet menar att det innebär att det i praktiken är omöjligt att använda bestämmelsen om förbehåll i 10 kap. 14 § OSL för utlämnande till juridiska personer i övrigt. Vid en bedömning, enligt bestämmelsen, menar

Riksarkivet att risken för skada, men eller annan olägenhet alltså inte kan undanröjas genom ett beslut om förbehåll som riktar sig till en juridisk person.

Att både fysiska och juridiska personer skulle avses i bestämmelserna om förbehåll diskuteras inte i förarbetena¹. Tvärtom verkar utgångspunkten ha varit att utlämnande med stöd av förbehållsbestämmelser endast skulle avse fysiska personer. Detta trots att begreppet ”enskild”, i normalfallet, omfattar både fysiska och juridiska personer. Däremot finns det uttalanden från JO som ger stöd för Riksarkivets tolkning, se JO 1992/93 s. 197 och 1994/95 s. 574.

Riksarkivet menar alltså att bestämmelsen i 10 kap 14 § OSL aldrig kan tillämpas annat än i undantagsfall för juridiska personer. Det gäller alltså inte endast i utkontrakteringssituationer. Riksarkivet menar att bestämmelsen behöver ses över med avseende på detta.

Angående utredningens bedömning av US CLOUD Act och liknande regleringar i förhållande till 8 kap. 3 § OSL

Utredaren skriver att förhållandet att det finns en risk för att en privat tjänsteleverantör i enlighet med den lagstiftning som denne är bunden av (t.ex. US CLOUD Act eller någon liknande reglering) kan bli tvungen att lämna ut uppgifter till en utländsk myndighet inte innebär att den svenska myndigheten handlar i strid med 8 kap. 3 § OSL när denna lämnar ut uppgifterna till tjänsteleverantören. Utredaren skriver också att det inte heller kan det bli fråga om ett otillåtet röjande enligt 8 kap. 3 § OSL om tjänsteleverantören i ett senare skede lämnar ut uppgifterna till en utländsk myndighet, (s 271). Utredaren menar att en myndighet som utkontrakterar it-drift får anses ha lämnat ut de uppgifter som omfattas av utkontrakteringen till den privata tjänsteleverantören. Uppgifterna är röjda enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eftersom ett utlämnande är en form av röjande. Röjandet sker med andra när uppgifterna lämnas ut till tjänsteleverantören oavsett om denne är bunden av US CLOUD Act eller någon liknande reglering, (s 277). Bedömningen är något oklar.

Enligt Riksarkivets bedömning kan en svensk myndighet inte delegera sekretessprövningen vid utlämnande av myndighetens allmänna handlingar, arbetsmaterial och liknande till någon annan. Att myndigheten genom att utkontraktera förvaringen av sitt material på annan plats än i myndighetens lokaler eller att en sekretessprövning krävdes för att flytta myndighetens material till den nya förvaringsplatsen kan inte leda till någon annan slutsats. Myndigheten behöver därför vid en sekretessprövning innan ett utlämnande till en driftleverantör även beakta om tjänsteleverantör är bunden av utländsk rätt som kräver utlämnanden.

---

¹ Prop. 1979/80:2 Del A s. 348–351, prop. 2008/09:150 s. 322 f. och 368

Riksarkivet menar att reglerna i 2 kap. 17 § TF, 6 kap. 3 § OSL och 12 kap. 4 § RF om hur en sekretessprövning ska gå till inte kan kringgås. Det gäller också vid en begäran om utlämnande från en utländsk myndighet.

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarien, Karin Åström Iko.
Ärendet har handlagts av enhetschefen, Désirée Veschetti, föredragande.
Vid ärendets slutliga beredning har verksjuristen, Ulrika Sturesdotter Andersson, deltagit.

Karin Åström Iko

Désirée Veschetti